

STANISŁAWOWSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13. tel. 166
Redakcja otwarta od 12-1 i 5-6
Administracja 10-1 i 4-6
Prenumerata miesięczna zł. 4.
z odnośnieniem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

Nr 155 Rok II
GRUDNO
piątek 5 czerwca 1925 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnio za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mr szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

Cmentarzysko w kolebce nowych poczynań

Przed niedawnym czasem zwiedziliśmy tereny, budowane wojskowej spółdzielni mieszkaniowej.

Zniknęły iluzoryczne śniegi i spłynęły również nieistniejące tego-rocześnie lody. Ziemia powierzchni nie zamarznąła zdążyła odtać.

Drzewa okryły się zielenią i kwieciami, jednym słowem obudziło się nowe życie, wszystko się odrodziło, a jedynie na cmentarzysku kolebki spółdzielni wojskowej glucho, pusto i martwo.

Pamiętamy ten wieczór lutowy, kiedy to w pięknej sali D. O. K. zgromadził się dość liczny zastęp oficerów różnego stopnia — akcjonariuszy spółdzielni mieszkaniowej — Gen. Berbeckim na czele, celem wysłuchania sprawozdań i omówienia spraw spółdzielni wobec nadchodzącego sezonu budowlanego.

Na owym posiedzeniu Gen. Berbecki w dłuższych przemówieniach wyjaśniał zebrany stronę kalkulacyjną spłat, korzyści wynikające z kombinacji spółdzielczej oraz rozstrząsał pomysły horoskopy dla przyszłości przedsiębiorstwa, oparte na Jego porozumieniu się w tej sprawie z p. Min. Spraw Wojskowych, wobec mającej się otrzymać pożyczki amerykańskiej. Lwia część tej pożyczki miała być użyta na cele budownictwa, co dawało rękojmię, że spółdzielnia wojskowa zaopatrzona zostanie w niezbędne dzwignię, jaką jest pieniądź.

Ze sprawozdania złożonego w wy-czerpującej formie przez por. Beudera jasno widoczne było, że w roku ubiegłym zostało dokonane przez zarząd spółdzielni przy pomocy organu wykonawczego, jakim jest firma Sztolcmana, prowadząca na tutejszych terenach powierzone sobie roboty budowlane.

Dowiedzieliśmy się tedy, że 17 mieszkań jest już pod dachem. Pod budowę 44 zaś założono fundamenty. Na wykonanie tych robot wy-czerpano kredytów w sumie 372 000 zł.

Jako maximum dążeń na sezon bieżący, stowarzyszenie wypowiedziało pragnienie wykończenia gotowych prawie 17 mieszkań i zbudowanie innych 44, pod które, jak rzekliśmy, przygotowano już fundamenty.

Wtedy to właśnie Gen. Berbecki wspominał o kredycie amerykańskim, o wydanej pomocy M. S. Wojsk. poza obiecany kredytami i wyraził najmocniejsze przekonanie, że sów maksymalny zakres robót dążyć z łatwością zrealizować.

Z odczytanego sprawozdania z ruchu członków okazało się, że podliczeniu nowoprzybyłych i odliczeniu ubitych cyfra członków na 1. I. 1925 r. wynosiła 65 osób.

Na zebraniu, o którym mowa, jas-

no uwidoczniła się ciągłość inicjatywy z wykonaniem przedsięwzięcia oraz mocnem tętnem ducha ożywiającego ideę spółdzielni.

Zdawało się, że brak jedynie stonoz, które roztopiwszy śnieg tego-rocześnie śniegi ogrzawszy płytko zamarzniętą ziemię umożliwi dalszą pracę, tak pożyteczną dla inicjatorów i akcjonariuszy, a niezbędną wprost dla rozwoju miasta, jak również dla możliwości zacierpnięcia swobodniejszego oddechu w dotychczasowej ciasnocie mieszkaniowej.

Niestety, nadzieje zawiodły, a na cmentarzysku spółdzielni wojskowej bujnie porosły chwasty zapomnienia. Trudno istotnie znaleźć właściwszą nazwę, jak cmentarzysko, dla terenów spółdzielni budowlanej.

Teren przy ul. Bonifraterskiej i Bernardyńskiej, jest rzeczywiście wspaniałą, wyróżniającą się piękną kościelami i klasztorami dokumentującą kulturę, której nie jako wieczystej na tych terenach, nie jest zdolne zaprzeczyć.

Na terytorjum tem rozmieszczone są w pewnym od siebie oddaleniu — umożliwiającem urządzeniom dzielnicę ogrodu — 9 domów, posiadających ogółem 13 mieszkań, — są bowiem pomiędzy nimi domy i dwu-mieszkańkowe. — Różnorodność architektury, formy i wielkości tworzy bieżnie żywą i miłą dla oka roz-maitość.

Tworzyć będzie, powiadamy, gdyż oczywiście wtedy dopiero, gdy zostaną one wykonane, otynkowane, wymalowane, jednym słowem ożywione, bowiem dziś czynią wygląd jakichś opuszczonych grobowców, z których ręce wandalów wywlokły opleszające starością trumny, wydające przed siebie maraton e oddrzwia, zabijając je deskami, dla większego zadookumentowania dzikiej jakiejś pasji.

Na placach Stanisławowskich plac spółdzielni wojskowej jeszcze gorsze, bardziej przynębiające, czyni wrażenie. Tam bowiem stoją samotnie trzy zaledwie grobowce, nie-jako na smażły wspomnień, w rozkopanych grobach, gdzie zupełnie zaginęł ślad ich pierwotnego prze-znaczenia.

Tak wyglądają równające się z ziemią fundamenty przyszłych 44 mieszkań, okalające wykopane doły piwniczne.

Smutno i tragicznie na placu spółdzielni.

Wrażenie otrzymywane można porównać jedynie do tego, jakie czyni wyrobiony w pień zagajnik, którego świeże pędy zakadwie wystrze-żnie zdefalowały na młodocianych pni-ach się do życia i słońca koronach swoich.

Cmentarzysko, — cmentarzysko w kolebce.

Tam gdzie setki robotników wesoło winny postukiwać młotkami i podzwaniać kielisami, gdzie setki młodych pierś śpiewać pieśni siły twórczej i nowego powstającego życia — Cmentarzysko.

Dla czego tak jest? Dlaczego podobny obraz ma radować wzrok naszych „przyjaciół” i wszystkim nieświadomym klasie w usta sakramentalne — „Polska gospodarka”?

Dlatego kilkadziesiąt rodzin, wpłacając od szeregu miesięcy składki, robiąc plany na przyszłość, ciesząc się nadzieją posiadania własnego kąta, ma czuć nieokreślony żal, ma powiększyć armię rozgoryczonych i niechętnych, albo choćby tylko pozbowionych nadziei.

Czy dlatego, że ideologia spółdzielczości mieszkaniowej inny znalazła kierunek w sferach decydujących?

Zbyt błahy powód! Jeżeli przekonano się, że przywiązywanie oficerów do danej miejscowości nie odpowiada celom i pewnym wymaganiom, to zmiany w tym kierunku należy zaprowadzić, stosując je tylko do przyszłości, nigdy zaś do przeszłości, lub teraźniejszości.

W ten sposób czyni się wielką krzywdę przyszłym właścicielom nieruchomości i wprowadza w tragiczne wprost położenie firmę, która poczyniła odpowiednio kroki w celu zapewnienia sobie zysków z ruchu obrotowego kapitału, umieszczonego w przedsiębiorstwie nie podlegającym zwadłoby, się wątpliwości wobec powagi kontrahentów i czynników stojących poza umi.

W podobnie tragicznej wprost sytuacji znajduje się tu firma inż. Sztolcmana, reprezentowana w Grodnie przez kierownika robót inż. Klimę.

Roboty stosownie do zawartego kontraktu obliczone zostały na 2 lata przy określeniu ilości oraz jakości mających się wznosić budowli.

W r. ub. dokonano o wiele mniej niż dano by się dokonać, a jedynie tyle, na ile pozwoli skromny zakres posiadanych kredytów. Obecnie tragedia spotęgowała się, gdyż czerwiec na karku, a dotąd palcem o palec nie stuknięto.

Wydatki rosły na utrzymanie biura oraz dozoru, bowiem tym kilkorgu ludziom trzeba dać chleba, jak również niepodobna przerwać ciągłości pracy technicznego biurowej.

Straty wynikające z zaniechania robót dotykają nie tylko przedsię-biorcę, lecz w równej mierze i akcjonariuszów, materiały bowiem

budowlane w każdym dniu rosły w cenę, a pozatem fundamenty, które przetrwały zimę jedynie dzięki łagodnej temperaturze, drugiej podobnej próbie nie wytrzymają i rozsypany się w gruz, a z niemi cała rozpoczęta akcja.

A fundamentów tych jest nie-mała ilość dla założenia ich bowiem na stanisławowskich terenach zwie-żono złożeń betonowych z fortu Nr 13 około 4000 mtr. i dokonano 6500 mtr. sześciennych robót grabarskich. Murów na wszystkich terenach wykonano dotychczas ok. 7000 mtr. kw.

Tragikomedją jest to, że wydatkuje się kolosalne sumy na utrzymanie bezrobotnych wtedy, gdy tu opr. można by dać zajęcie minimum 500 robotnikom, chcąc wykonać w znanym czasie znaczną robotę.

Dla wykonania tych prac potrzebny jest kredyt w sumie 750 000 zł. na co spółdzielnia ma otrzymać sto kilkanaście tysięcy.

A przecież rozbudowa domów oficerskich w kresach ma znaczenie nie tylko wygodę poszczególnych jednostek, ma cele poważniejsze, na które powinny się znaleźć kredyty bezwarunkowo. W nadziei, że temu złu w końcu się zaradzi i że budowa domów oficerskich na nowo podjęta zostanie, pomówimy nieco o samych domach i o charakterze technicznej strony sprawy.

Plany domów obliczone są na średnią kubaturę ok. 800 mtr. sześć, objętość dla jego mieszkań. Przeciwnie każde mieszkanie składa się z 5 pokoi, kuchni, wanny i 2 klozetami. Koszt wybudowania mieszkania z pełną instalacją wyniesie 37 zł za metr sześć. Parcele w większości od 1000—1300 mtr. kw. wobec czego można przy każdym domu założyć duży ogródek, tworząc tem wspaniałą dzielnicę — ogród.

Inwestycje przedsiębiorstwa stanowią: silozny parowóz i wagonetki wąskotorowe, roboty wodociąg (ok. 2 km.) kuźnia i ślusarnia. Wszystkie to mieszczą się w specjalnych budynkach drewnianych, pozatem znajdują się duże magazyny, 2 wapiarki i 4 pakarnie.

Mam nadzieję, że przy następnej bytuosci na placu to nieza-długo znajdziemy na obecnym cmentarzysku bujną i gwałtowną nowo rozpoczęte życie, bombardując, że jak nas dochodzą słuchy mieszkaniowa spółdzielnia wojskowa łączy się z taką spółdzielnią urzędniczą. Jakkolwiek zdania ze stron nie wliczając w to stado, jednak może wnieść szczęście, które dopomóż do wybrnięcia z tragicznej beznadziejności sytuacji.

Mówiąc o tym poważniej, spółce budowlanej nie możemy nie wyrazić zdziwienia, dlaczego do stworzonej komisji budowlanej miejskiej nie zaproszono członka spółdzielni. Czyżby przez zwykłe zapomnienie?

KRONIKA

Bacność!

Komitet strzejkowy zwołuje dzisiaj o godz. 8 ej wieczór do lokalu kasy Chorych wszystkich pracowników oraz przedstawicieli Związków Zawodowych celem omówienia i poinformowania zebranych o obecnym stanie rzeczy w związku z zajściami w Kasie Chorych.

Wobec wytworzonej grozy położenia nie należy wątpić iż na zewnątrz się liczy zastęp tych wszystkich, którym dobro i pomyślny rozwój instytucji leży na sercu.

Posiedzenie Komjsji teatralnej i decyzja Rady Miejskiej

W tych dniach odbyło się posiedzenie Komisji teatralnej na którym debatowano nad wysuniętymi następującymi koncepcjami.

1) Pozostawienie dotychczasowej formy używalności gmachu teatralnego (wydzierżawienie).

2) Częściowa municipalizacja.

3) Porozumienie się z p. Osterwą odnośnie projektowanego przezeń objazdowego teatru.

4) Całkowite umiastowienie teatru. Ta ostatnia koncepcja uzyskała aprobatę większości zebranych i jako jedynie aktualna została złożoną na R. M. Komisja przewiduje maksimum deficytu w sumę 24.000 zł. rocznie.

Na wczorajszym posiedzeniu R. M. postanowiła przychylić się do koncepcji komisji teatralnej i umiastowić teatr.

Odroczenie terminu „Dnia Spółdzielczości“

Komunikują nam, że po głębszej rozprawie Komitet organizacyjny „Dnia Spółdzielczości“ postanowił termin „dnia“ przesunąć z 7-go b. m. na połowę września r. b.

Zaprzysiężenie rekrutów 11/81 p. w Sokółce

Dnia 1 czerwca b. r. odbyło się uroczyste zaprzysiężenie rekrutów 11/81 p.p.

O godz. 9 m. 30 odprawił ks. prefekt Krukowski w kościele parafjalnym nabożeństwo poczem wygłosił okolicznościowe kazanie.

Z ramienia Dowódcy pułku, mjr. Sikorski streścił przed bataljonem krótki przebieg historii bojowej 81 p.p., potem podzielono rekrutów na grupy wyznaniowe i przystąpiono do samego aktu.

Uroczystość powyższa zakończyła dziesiąta 11/81 p.p., Szkoła Podof. Tab. oraz dwa szwadrony 3 Dyonu Taborów przed dowódcą garnizonu ppłk. Czermakiem, dowódcą 11/81 pp. mjr. Bakun i oficerów tuł. garnizonu.

Studjum pracy społeczno-oświatowej

Od nowego roku akademickiego powstaje przy Wydziale Pedagogicznym Wolnej Wszechnicy Polskiej kurs dla nauczycieli dorosłych i młodzieży pracującej, dla organizatorów życia kulturalnego, inspek-

torów oświatowych, spółdzielczych, fachowych, samorządowych, pracowników opieki społecznej, oraz dla bibliotekarzy bibliotek powszechnych. Studium obejmuje wykłady i seminarja zarówno z podstawowych zagadnień naukowych (nauk społecznych, psychologii, pedagogiki) jak i techniki pracy organizacyjnej i oświatowej, oraz ćwiczenia praktyczne, zwiedzanie, wyieczki. Uczestnicy będą korzystali z żywych warsztatów pracy oświatowej dzięki współdziałaniu z Wolną Wszechnicą Polską Biura Zjazdów Samorz. Ziems. Centr. Biuro kursów dla dorosłych, działu Oświaty Centralnego Związku Kółek Rolniczych, Wydziału Wychowawczego Związku Polskich Stowarzyszeń Spożyców i Związku Bibliotekarzy Polskich.

Stuchaczem zwyczajnym Studium może zostać osoba, która odpowiada następującym warunkom: a) wykształcenie średnie, uznane jako wystarczające dla rzeczywistych słuchaczy W. W. P., b) wyrobienie umysłowe więcej niż średnie, wykazane studjami w szkole wyższej, albo pracami drukowanymi, albo kolokwjum wstępne, c) roczną praktyką oświatową. Kilkunastu słuchaczy będzie mogło otrzymać stypendja całkowite lub częściowe (uzupełniające stypendja samorządów lub instytucji). Studium będzie posiadało bursę o pokojach 3-osobowych. Zapisy przyjmuje Sekretariat Wolnej Wszechnicy Polskiej (Warszawa, Śniadeckich 8) od dn. 10 czerwca 1925 r.

Odłożenie kabaretu Czerwonego Krzyża

Z przyczyn od organizatorów niezależnych, kabaret na rzecz Czerwonego Krzyża został odłożony na kilka dni.

O nowym terminie podane zostanie do wiadomości za pośrednictwem prasy.

Spirytyus

oczyszczony na cele domowe i lecznicze 0.5 mocy 95° w cenie 3 zł. 77 gr. oraz denaturat do nabycia w handlu win i wódek

M. Nejman

przy Placu Batorego Nr. 31-a

Sprzedaje się

w mieście ogród owocowy i plac.

Dowiedzieć się: G r o d n o, Nenkiel ul. Kolożańska.

7-7

Szal włóczkowy

znaleziony w czwartek d. 21 b. m. wieczorem w Kredowych Górach jest do odebrania w naszej Redakcji.

10-X

Otomanę kupię używaną niedrogo. Oferty su- „Zaraz“ przyjmuje redakcja.

ROZKŁAD

jazdy pociągów ważny od 5 czerwca 25 r.

№ poc.	Rodzaj pociągu	Przyjazd do Grodna		Odjazd z Grodna		S k a d	D o k a d
		Codz.	Min.	Godz.	Min.		
256	Miesz.	1	20	—	—	Mosty	Grodno
704	Posp.	1	34	1	42	Zemgala	Warszawa Gl.
732/733	Osob.	1	23	2	08	Suwalki	Warszawa Wil.
711	Osob.	2	42	2	52	Warszawa Wil.	Wilno
731/734	Osob.	4	08	4	48	Warszawa Wil.	Suwalki
253	Miesz.	—	—	5	00	Grodno	Mosty
708	Posp.	4	35	4	43	Warszawa Gl.	Zemgala
257	Miesz.	—	—	6	25	Grodno	Jeziory
241	Osob.	9	26	—	—	Suwalki	Grodno
254	Miesz.	10	15	—	—	Mosty	Grodno
258	Miesz.	11	50	—	—	Jeziory	Grodno
714	Osob.	11	52	12	02	Zemgala	Warszawa Wil.
242	Osob.	—	—	18	30	Grodno	Suwalki
255	Miesz.	—	—	19	30	Grodno	Mosty
713	Osob.	14	10	14	20	Warszawa Wil.	Zemgala
712	Osob.	22	17	22	27	Wilno	Warszawa Wil.

Gdzie można kupić i czytać książki

najnowszej literatury polskiej zaraz po ukazaniu się ich na światło dzienne?

TYLKO

w księgarni E. IBERSKIEGO

Dominikańska 31,

Poleca się również **nuty**—**żurnale** mód na letni sezon—**Karty** do gry i zabawki dzieciinne—**Przybory kancelaryjne** w wielkim wyborze.

CENY UNIARKOWANE.

Uwaga: Szkoły i towarzystwa zakupujące książki celem uzupełnienia swoich bibliotek dostają 10% rabatu. 6-7

ZAKŁADY GRAFICZNE

i PIERWSZA KRAJOWA FABRYKA KART DO GRY

Aleksander Łapin i S-ka

przyjmują zamówienia na wszelkie roboty

LITOGRAFICZNE

jak etykiety, plakaty, reklamy.

Specjalność — mechanicznie gumowane etykiety dla browarów i gorzelnii.

OD ADMINISTRACJI

Uprasza się Sz. P. Prenumeratorów miejscowych i z prowincji o wpłacenie prenumeraty za m. czerwiec i zaległych.

Składajecie ofiary na k. O. p. P.

Dzisiaj nowy program

Kino Saturn

Dusze na sprzedaż

Wielki dramat w 8 aktach produkcji 1924—25 roku. w roli głównej

Mary Picford
Mae Muray
Rudolf Valentino